

Щодо укладання договору дарування

Відповідно до статті 717 Цивільного кодексу України за договором дарування одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність.

Договір, що встановлює обов'язок обдаровуваного вчинити на користь дарувальника будь-яку дію майнового або немайнового характеру, не є договором дарування.

Право власності обдаровуваного на дарунок виникає з моменту його прийняття. Дарувальник, який передав річ підприємству, організації транспорту, зв'язку або іншій особі для вручення її обдаровуваному, має право відмовитися від договору дарування до вручення речі обдаровуваному. Якщо дарунок направлено обдаровуваному без його попередньої згоди, дарунок є прийнятим, якщо обдаровуваний негайно не заявить про відмову від його прийняття. Прийняття обдаровуваним документів, які посвідчують право власності на річ, інших документів, які посвідчують належність дарувальникові предмета договору, або символів речі (ключів, макетів тощо) є прийняттям дарунка.

Дарунком можуть бути рухомі речі, в тому числі гроші та цінні папери, а також нерухомі речі. Також дарунком можуть бути майнові права, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути у нього в майбутньому.

Форми договору дарування можуть бути усні та письмові. Наприклад, договір дарування предметів особистого користування та побутового призначення може бути укладений усно; договір дарування нерухомої речі укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню; договір дарування рухомих речей, які мають особливу цінність, укладається у письмовій формі. Передання такої речі за усним договором є правомірним, якщо суд не встановить, що обдаровуваний заволодів нею незаконно.

Договір дарування валютних цінностей фізичних осіб між собою на суму, яка перевищує п'ятдесятикратний розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян, укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню.

Сторонами договору дарування можуть бути:

- фізичні особи;
- юридичні особи;
- держава Україна;
- Автономна Республіка Крим;
- територіальна громада.

Батьки (усиновлювачі), опікуни не мають права дарувати майно дітей, підопічних.

При укладенні договору дарування спільного майна подружжя, що потребує обов'язкового нотаріального посвідчення, має бути письмова згода другого з подружжя, засвідчена нотаріально. Без згоди другого з подружжя такий договір може бути посвідчений у разі, якщо з документа, що посвідчує право власності, договору, укладеного між подружжям, акта цивільного стану про укладення шлюбу та інших документів випливає, що зазначене майно є особистою

приватною власністю одного з подружжя, тобто набуте до реєстрації шлюбу, за час шлюбу, але на умовах, передбачених шлюбним або іншим договором, укладеним між подружжям, за договором дарування, або в порядку спадкування, або за кошти, які належали їй (йому) особисто, тощо.

Згідно частини четвертої статті 720 Цивільного кодексу України договір дарування від імені дарувальника може укласти його представник. Доручення на укладення договору дарування, в якому не встановлено імені обдаровуваного, є нікчемним.

Обов'язки дарувальника визначені статтею 721 Цивільного кодексу України, а саме якщо дарувальникові відомо про недоліки речі, що є дарунком, або її особливі властивості, які можуть бути небезпечними для життя, здоров'я, майна обдаровуваного або інших осіб, він зобов'язаний повідомити про них обдаровуваного. Дарувальник, якому було відомо про недоліки або особливі властивості подарованої речі і який не повідомив про них обдаровуваного, зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану майну, та шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю в результаті володіння чи корисування дарунком.

Також договором дарування може бути встановлений обов'язок дарувальника передати дарунок обдаровуваному в майбутньому через певний строк або у разі настання відкладальної обставини. У разі настання строку або відкладальної обставини, встановлених договором дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, обдаровуваний має право вимагати від дарувальника передання дарунка або відшкодування його вартості. Якщо до настання строку або відкладальної обставини, встановленої договором дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, дарувальник або обдаровуваний помре, договір дарування припиняється.

Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування нерухомих речей чи іншого особливо цінного майна, якщо:

- обдаровуваний умисно вчинив злочин проти життя, здоров'я, власності дарувальника його батьків, дружини (чоловіка) або дітей;
- внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до речі, що становить культурну цінність, ця річ може бути знищена або істотно пошкоджена;
- на момент пред'явлення вимоги дарунок є збереженим.

У разі розірвання договору дарування обдаровуваний зобов'язаний повернути дарунок у натурі.

Що стосується оподаткування договорів дарування, то можна зазначити наступне. Майно одержане платником податку як подарунок, оподатковується згідно з правилами, встановленими для оподаткування спадку.

Якщо одержувачем подарунку є член сім'ї першого ступеня споріднення (діти, подружжя, батьки) або другого ступеня споріднення (рідні брати та сестри, баба та дід, онуки), то подарунок оподатковується за нульовою ставкою.

**Провідний спеціаліст відділу аналітично-методичного забезпечення діяльності нотаріату
Управління з питань нотаріату**

Д.А. Гапочка